

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 18-03-2019
Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: DEPLAUB
Sagsnr.: 1809674
Dok. nr.: 803050

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 19. november 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 169 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 169:

”Mener ministeren, at Rigshospitalets nye retningslinjer for hurtig udskrivning af fødende lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger på svangreområdet?”

Svar:

Det er Region Hovedstadens ansvar at sikre, at regionens fødeafdelinger lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreomsorgen.

I deres anbefalinger for svangreomsorgen (2013) skriver Sundhedsstyrelsen bl.a.:

”Førstegangsfødende har et særligt behov for observation og vejledning i den første tid efter fødslen. Den nuværende praksis på de fleste fødesteder med tilbud om barselsophold i mindst 2 døgn efter fødslen synes at kunne imødekomme dette behov. Ambulant fødsel med udskrivelse få timer efter fødslen bør kun forekomme, hvis den førstegangsfødende selv ønsker det, og der er et tilbud om tæt støtte i hjemmet, samt hvis ovenstående forudsætninger for udskrivelse er opfyldte.”

I dag udskriver Region Hovedstaden førstegangsfødende kort tid efter fødslen. For at sikre at førstegangsfødende ikke udskrives, hvis de ønsker og har behov for at blive på hospitalet, ønsker regeringen som en del af sundhedsreformen at indføre en ret til to døgn ophold på fødeafdelingen eller et patienthotel. Det skal sikre, at familien har gode og trygge rammer, hvor de kan få hjælp og vejledning i deres nye rolle som forældre.

Til brug for min besvarelse har ministeriet desuden bedt om bidrag fra Sundhedsstyrelsen, som oplyser følgende:

”På Rigshospitalet består det nye opfølgende tilbud for raske førstegangsfødende af:

- Besøg af en jordemoder i hjemmet den første dag efter udskrivelsen
- Besøg i efterfødselsklinikken på tredjedagen efter fødslen. Ved dette besøg taler forældrene med jordemoderen om amning, barnets trivsel, gulsot, m.v. Endvidere tilbydes screening for medfødte metaboliske sygdomme (hælbloodprøve) og hørescreening.
- De første 7 dage efter fødslen kan forældrene kontakte Rigshospitalets barselstelefon med spørgsmål om amning, barnets trivsel og andre spørgsmål i relation til fødslen og den nyfødte.

Dette tilbud svarer til Sundhedsstyrelsens generelle anbefalinger om opfølgning efter ambulansfødsel. Sundhedsstyrelsen anbefaler også et tidligt besøg af sundhedsplejersken på 4.-5. dagen efter fødslen, hvilket vil være særlig vigtigt for førstegangsfødende.

I Sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreomsorgen (2013) er beskrevet i kapitel 15.2.1 side 175, hvilke forudsætninger, der skal være opfyldt for udskrivelse af mor og barn. Det inkluderer en vurdering af mors fysiske og psykiske helbredstilstand efter fødslen, barnets helbredstilstand og stabilitet, forældrenes evner og tillid til at kunne varetage barnets behov.

Det anføres, at *"Inden mor og barn kan udskrives fra fødestedet/ barselsgang eller barselhotel efter kort indlæggelsestid skal en række konkrete forudsætninger være opfyldt med henblik på at forebygge genindlæggelser som følge af obstetriske komplikationer, gulsot, dehydrering og ernæringsproblemer i de første uger efter fødslen.*

- *Mor skal være rask og velbefindende og forældrene skal være trygge ved udskrivelse.*
- *Barnet skal være raskt og stabilt.*
- *Barnet skal have været lagt til og diet effektivt.*
- *Jordemoderen/sygeplejersken bør have overværet mindst én amning for at vurdere, om barnet dier optimalt.*
- *Forældrene skal være velforberedte på den første tid hjemme, blandt andet gennem fødsels- og forældreforberedelse.*
- *Forældrene skal have kendskab til, hvor ofte et nyfødt barn skal have mad samt det normale vandladnings- og afføringsmønster i de første dage og uger efter fødslen.*
- *Der skal være tilbud om strukturerede kontakter fra sundhedsvæsenet de første 2 uger efter fødslen samt mulighed for akut henvendelse døgnet rundt i 7 dage efter fødslen, jf. afsnit 15.2.2 og 15.2.3.*
- *Familien bør ikke udskrives til hjemmet om natten, med mindre forældrene ønsker dette. Det er vigtigt at understrege, at tilbuddet om opringning eller hjemmebesøg efter fødslen ikke falder bort, fordi hjemrejsen er rykket nogle timer.*

En væsentlig forudsætning for tidlig udskrivelse er, at forældrene er velforberedte på den første tid hjemme, blandt andet gennem fødsels- og forældreforberedelse i graviditeten, som beskrevet i kapitel 12. Dette er særligt vigtigt for førstegangsfødende. Ydermere kræver tidlig udskrivelse, at forældrene har adgang til et tilstrækkeligt netværk og støtte efter hjemkomst, herunder fars aktive deltagelse samt uhindret adgang til relevant opfølgning i såvel primær som sekundær sektor i henhold til skemaet sidst i kapitlet.

Fødestedet bør udarbejde retningslinjer for, hvilke forhold hos mor og barn der medfører tilbud om indlæggelse."

Men der gøres opmærksom på, at der er særlige forhold hos førstegangsfødende, som der skal tages hensyn til: *"Førstegangsførelse kan have sværere ved at vurdere, om en tilstand eller et symptom hos barnet er normalt eller unormalt, hvordan en navle heler op, hvor meget en nyfødt sover, græder osv. En førstegangsfødende kan også have svært ved at bedømme, om hun bløder normalt efter fødslen, har normalt ondt, har passende brystspænding osv./...*

Førstegangsfødende har – i forhold til flergangsfødende – en større risiko for komplikationer såsom bristninger under fødslen, blødninger, vandladnings- problemer og infektioner. Svangerskabsforgiftning ses hyppigere hos førstegangsfødende og 15-20 % af tilfældene starter efter fødslen. Risikofaktorerne er velbeskrevne og bør indgå i vurderingen af evt. tidlig udskrivelse.

Vellykket amning opnås i et samspil mellem mor og barn i en læreproces, hvor der især er behov for støtte, når det er første barn. Førstegangsfødende har hyppigere startvanskeligheder og senere mælkedannelse. Førstegangsfødende ammer generelt kortere tid end flergangsfødende.

Det konkluderes derfor, at:

”Førstegangsfødende har et særligt behov for observation og vejledning i den første tid efter fødslen. Den nuværende praksis på de fleste fødesteder med tilbud om barselsophold i mindst 2 døgn efter fødslen synes at kunne imødekomme dette behov. Ambulant fødsel med udskrivelse få timer efter fødslen bør kun forekomme, hvis den førstegangsfødende selv ønsker det, og der er et tilbud om tæt støtte i hjemmet, samt hvis ovenstående forudsætninger for udskrivelse er opfyldte.”

Ovenstående afsnit vil fortsat være gældende i de kommende anbefalinger for svangreomsorgen.

Rigshospitalets generelle tilbud efter fødslen lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger, men hvorvidt den nye praksis, hvor alle raske førstegangsfødende, der har født uden komplikationer, tager hjem ca. 4 timer efter fødslen, lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger er vanskeligt at vurdere, idet det afhænger af hvordan praksis administreres, og om ovenstående anbefalinger følges. Endvidere er det en forudsætning for ambulant fødsel, at forældrene er velforberejdede på den første tid hjemme med den nyfødte gennem forældre- og fødselsforberedelse, som beskrevet i Anbefalinger for svangreomsorgen.”

Jeg kan henholde mig til bidraget fra Sundhedsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Laura Brink